

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Gfv.V.30.561/2022/2.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Cseh Attila előadó bíró

Dr. Csesznok Judit Anna bíró

Dr. Puskás Péter bíró

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes:

felperes1

A felperes képviselője:

Dr. Ravasz László Endre ügyvéd (cím1)

Az I. rendű alperes:

alperes1

Az I. rendű alperes képviselője:

ügyvédi iroda (cím2; ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd)

A II. rendű alperes:

alperes2

A II. rendű alperes képviselője:

Dr. Nagy Zsigmond ügyvéd (cím3)

A per tárgya:

Szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 42.Pf.634.636/2022/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2.P.XVIII.20.773/2021/41. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A le nem rótt 197.680 (százkilencvenhétezer-hatszáznyolcvan) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetékét az állam viseli.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes mint adós és az I. rendű alperes mint hitelező között 2006. április 25-én zálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amelyben a felek a kölcsön összegét 30.323,25 svájci franknak (CHF) megfelelő összegben határozták meg. Ezt követően, 2008. november 24-én a felek között további, szintén zálogjoggal biztosított, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre 13.211,81 euró (EUR) kölcsönösszegre. Mindkét kölcsön felvételére a felperes sógora és sógornője kérésére és érdekében került sor, a kölcsönöket is ők kezdték törleszteni, azonban 2010. november 25. napja után fizetést nem teljesítettek. Erre tekintettel az I. rendű alperes 2012. augusztus 16. napján mindkét kölcsönszerződést felmondta, majd a felperessel szemben végrehajtási eljárás indult. Az I. rendű alperes 2015-ben mindkét kölcsönszerződés tekintetében elvégezte a 2014. évi XL. törvény (DH2 tv.) szerinti elszámolást, majd a végrehajtási eljárásban érvényesített követelését 2016-ban a II. rendű alperesre engedményezte.

[2] A felperes keresetében az I. rendű alperessel szemben kérte mindkét kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását, azzal, hogy a bíróság az első szerződést 180 HUF/CHF árfolyamon nyilvánítsa érvényessé. A II. rendű alperes vonatkozásában annak megállapítását kérte, hogy kölcsöntartozása nincs, a két szerződésből eredően összesen 9.814.013 forint követelése áll fenn a II. rendű alperessel szemben, akinek ezen összeg megfizetésére marasztalását kérte. További keresete annak megállapítására irányult, hogy az I. rendű felperes közjegyzői okiratba foglalt felmondása jogszerűtlen.

[3] Hivatkozása szerint a szerződésekben nem került írásban szabályozásra a korlátlan árfolyamkockázat viselése, illetve az ellenszolgáltatásként nyújtandó, a forint kölcsönöknél jelentősen alacsonyabb kamat és törlesztőrészlet biztosítására vonatkozó rendelkezés, ezért azok a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 205. § (1) bekezdése alapján létre sem jöttek, mivel a felek nem állapodtak meg a szolgáltatásban és az ellenszolgáltatásban. Ebben az esetben a kölcsönszerződés nem tekinthető deviza alapúnak, hanem forintkölcsön, amely tartalmaz egy értékállandósági kikötést. Hivatkozott továbbá a szerződések szerinti árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségére, amiatt, hogy szerinte abból nem derül ki az árfolyamkockázat korlátlan volta, állította továbbá a szerződések azonnali hatályú felmondását szabályozó rendelkezésének tisztességtelenségét is. A felmondás jogellenességének megállapítását arra tekintettel is kérte, miszerint abban nem került meghatározásra, hogy a felmondás időpontjában mekkora volt a hátralékos törlesztőrészlet tartozása. Arra is utalt, a 2008-as pénzügyi válság hatására oly mértékben megváltozott a gazdasági környezet, hogy a deviza alapú szolgáltatás a szerződési célnak

megfelelően tovább már nem volt nyújtható, ezért a szolgáltatás lehetetlenülése miatt az egész kölcsönszerződés lehetetlenült, így azt már felmondani sem lehetett.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint a felperes tisztában kellett legyen azzal, hogy az I. rendű alperessel deviza alapú kölcsönszerződéseket kötött, amelyek V.4. pontjára és az aláírt külön kockázatfeltáró nyilatkozatra tekintettel módjában állt az árfolyamváltozás tényének és annak törlesztőrészletekre gyakorolt általános hatásának felismerése. A kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelt a jogszabályoknak és tartalmazta az árfolyamkockázat ismertetését, továbbá annak hatását a törlesztőrészletre. Lényeges körülmény, hogy a felperes – személyes előadása szerint – nem is kívánta megismerni a szerződés kockázati elemeit, főbb paramétereit, a visszafizetést befolyásoló szerződési feltételeket. Mindebből levonható az a következtetés, hogy a legcsekélyebb mértékben sem befolyásolta szerződéskötési szándékát a kölcsönkonstrukció milyensége és az azzal összefüggésben fennálló árfolyamváltozással kapcsolatos törlesztőrészlet növekedés lehetősége. Mindezt nem is hivatkozhat alappal az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő voltára. Ebből következően a bíróság nem találta a szerződést tisztességtelennek és ennek folytán érvénytelennek. Hangsúlyozta: az a tény, hogy a felperes nem tudja teljesíteni a szerződést, nem eredményezi a szerződés lehetetlenülését. Alaptalannak ítélte továbbá a felmondás jogellenességével kapcsolatos kereseti kérelmet is.

[5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján – az I. rendű alperes megjelölésének pontosításával, egyebekben helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításaival, kizárólag a fellebbezésben foglaltakra utalva fogalmazott meg további érveket, melynek keretében rámutatott, hogy a Kúria a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatást vizsgálva számos eseti döntésében megállapította annak megfelelőségét, amely határozatoktól a másodfokú bíróság eltérni nem kívánt, így irányadónak tekintette a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VI.30.428/2021/4, Gfv.VI.30.446/2021/5., Pfv.I.20.306/2022/4. és Gfv.VI.30.007/2022/5. számú döntéseit. A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az utóbbi (Gfv.VI.30.007/2022/5. számú) ítéletből kiemelte, hogy abban a Kúria kitért a 6/2013. PJE határozatra, és arra is, hogy a perbelivel azonos tájékoztatás megfelelőségét már a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú jogegységi panasz határozatra (a továbbiakban: JPE határozat) is figyelemmel állapította meg. A másodfokú bíróság részletesen elemezte a perbeli tájékoztatók szövegét, és helytállónak ítélte az elsőfokú bíróság bizonyíték értékelési tevékenységét és jogi álláspontját a szerződéskötési cél, valamint a felmondás jogellenessége iránti kereset kapcsán is.

[6] A jogerős ítélet ellen – tartalmát tekintve annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése és keresetének megfelelő határozat hozatala érdekében – a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben megsértett jogszabályhelyként az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségével összefüggésben a Ptk. 209. § (1) bekezdését, 209/A. § (2) bekezdését, a JPE határozatot és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) több határozatát, míg a felmondás jogellenessége körében a Ptk. 200. § (1) bekezdését, 525. § (1) bekezdés e pontját, és a 4/2021. PJE határozatot jelölte meg.

[7] Felülvizsgálati kérelme mellett – azt teljes egészében és szövegazonosan beépítve – a felperes a felülvizsgálat engedélyezése iránti külön kérelmet is előterjesztett, amelyben a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján kérte a felülvizsgálat engedélyezését. E körben arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet eltér a JPE határozat 11., 14. és 16. pontjában, a Gfv.VII.30.440/2019/11. számú egyedi határozat 15. pontjában és a 4/2021. PJE határozatban foglaltaktól.

[8] A felperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme az alábbiakra tekintettel nem megalapozott.

[9] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy az adott ügy a Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pontja szerinti vagyoni jogi pernek minősül, továbbá, hogy miután az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben, a felülvizsgálati kérelem elbírálhatósága érdekében a felperesnek a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie [Pp. 408. § (2) bekezdés, 409. § (1) bekezdés], aminek eleget tett.

[10] A Kúria a felperes engedélyezés iránti kérelmét a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján vizsgálta, figyelemmel arra is, hogy a rendelkezési elvben megfogalmazott kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] következően – miként azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben az 1/2021. (VII.12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 6. pontjában értelmezte – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból, illetve okokból engedélyezheti. Miután a felperes kizárólag a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján kérte a felülvizsgálat engedélyezését, a Kúria kizárólag azt vizsgálhatta, hogy a felperes által előadottakra figyelemmel a jogerős ítélet jogkérdésben eltér-e a Kúria felperes által megjelölt közzétett határozataitól.

[11] E vizsgálat eredményeként a Kúria azt állapította meg, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján a Pp. 409. § (3) bekezdésében foglaltak – az alábbiakra figyelemmel – nem teljesültek.

[12] A Kúria a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, azaz a jogerős ítélet a Kúria által meghozott, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) 2012. január 1-je után közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul (Gfv.V.30.454/2022/2., Pfv.II.20.782/2022/3., valamint a PK vélemény 5. pontja). Az erre az okra hivatkozó félnek egyértelműen azonosítható módon – az eltéréssel érintett határozatok ügyszámának pontos feltüntetésével – meg kell jelölnie, hogy a jogerős határozat álláspontja szerint melyik közzétett döntéstől tér el. Az eltérés megjelölésének konkrétan kell lennie, pontos jogértelmezésre vonatkozó álláspontnak kell ütköznie pontos jogértelmezésre vonatkozó állásponttal. Az engedélyezést kérő félnek be kell mutatnia azt a lényegi háttértényállást, a szükséges ügyazonosságot, ami az összehasonlítás alapfeltétele (Kúria Jpe.II.60.032/2022/5.). Ki kell munkálnia, hogy a támadott határozatot hozó bíróság konkrétan melyik jogszabályi rendelkezésre vonatkozó mely jogértelmezést hol nem tartotta be, a felülvizsgálattal támadott határozat hol tért el jogkérdésben a Kúria közzétett jogértelmezésétől (Gfv.V.30.503/2022/2.).

[13] A Kúria rámutat arra, hogy „elvi jelentőségű jogkérdésnek” az a jogkérdés minősül, amely egy jogszabály rendelkezésének értelmezésével, az alkalmazandó norma alapvető tartalmával, és az ahhoz kapcsolódó esetleges jogkövetkezményekkel függ össze (PK vélemény 1. pont indokolása). A Pp. 410. § (1) bekezdés c) pont cd) alpontja értelmében a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén a félnek nem csak a Kúria közzétett határozatát kell megjelölnie, hanem annak azt a részét is, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. A megjelölt konkrét határozatrész azonban nyilvánvalóan csak akkor alkalmas az engedélyezés körében érdemi vizsgálat lefolytatására, ha annak tartalma a fentebb kifejtetteknek megfelelően „elvi jelentőségű jogkérdésként” értelmezhető.

[14] A Kúria a felperes által hivatkozott Gfv.VII.30.440/2019/11. számú határozatának 15. – helyesen [15] – pontjában, amely a határozat jogi indoklásának a része, az abban az ügyben hozott, a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyező és az elsőfokú ítéletet helybenhagyó rendelkező részi érdemi döntésének pusztán a jogszabályi alapját jelölte meg, azonban e pontban semmilyen jogkérdéssel kapcsolatos álláspont, bármely jogi norma értelmezésére vonatkozó határozati tartalom nincs. Erre tekintettel a felperes ezen hivatkozása

jogkérdéstől eltérésre vonatkozóan nem értelmezhető, következésképpen annak vizsgálatára sem alkalmas, hogy a felülvizsgálattal támadott jogerős határozatot hozó bíróság bármely jogkérdésben eltért volna a Kúria hivatkozott közzétett határozatától.

[15] A fentieknek a felperes felmondás jogellenessége megállapítása iránti keresetével összefüggésben hivatkozott 4/2021. PJE határozat tekintetében is jelentősége volt, mert a felperes ezzel összefüggésben egyáltalán nem jelölte meg sem a vizsgálandó pontos jogkérdést, sem a PJE határozatnak azt a konkrét tartalmát, amellyel szerinte ellentétes a jogerős ítélet. Emiatt a jogkérdésben való eltérés e körben sem volt vizsgálható.

[16] A Kúria jogegységi hatályú JPE határozatának 11., 14. és 16. – helyesen [11], [14] és [16] – pontjaira történt hivatkozás körében sem jelölte meg a felperes, hogy mely jogkérdés vonatkozásában térne el azoktól a felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet, így e hivatkozása alapján sem volt vizsgálható a jogkérdésben való eltérés. Ugyanakkor rámutat a Kúria, hogy a JPE határozat [11] pontjában a 2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolásra utalva a szerződési feltételek átláthatóságával kapcsolatos követelményrendszer összetevőit, a [14] pontban az szám számú, míg a [16] pontban az szám1 – szám2 számú egyesített ügyekben a 93/13/EK (fogyasztói) irányelv értelmezésével kapcsolatos álláspontját rögzítette, mindezt az EUB releváns határozatainak, és az azokat leképező hazai jogfejlődés bemutatása körében. Az e pontokban rögzítettek azonban önmagukban nem tartalmazzák a fentiek értelmében vett elvi jelentőségű jogkérdést, mert azt a JPE határozat az elvi tartalmát megjelenítő [34] pontjában foglalta össze a jogegységi panasz tanács. Az adott ügyben eljáró másodfokú bíróság erre kifejezetten utalt jogerős ítéletének [34] pontjában.

[17] A felperes engedélyezés iránti kérelmével összefüggésben a Kúria általában is rámutat arra, hogy a felülvizsgálat engedélyezése nem pusztán annak a lehetőségét teremtheti meg a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára, hogy az egyedi ügyében sérelmezett esetleges téves ítéleti döntés érdemben vizsgálható, és ezáltal a jogsérelem orvosolható legyen. Az engedélyezés lehetőségével – a Pp-ben részletesen szabályozott esetek fennálltakor – az említett elvi jelentőségű jogkérdésekben történő egységes jogértelmezés, ezáltal a kiszámítható, egységes ítélkezés, ezen keresztül pedig a jogbiztonság biztosítása a jogintézmény célja azokban az ügyekben, amelyek a felülvizsgálat kizártsága okán egyébként nem juthatnak el a Kúria elé, így ezen ügyek tekintetében nem tudna érvényesülni a Kúria jogegységet biztosító, az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott funkciója. Erre tekintettel nem elegendő a felülvizsgálat engedélyezéséhez az, ha a felülvizsgálati és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet előterjesztő fél az engedélyezési kérelmében – megismételve a felülvizsgálati kérelmében előadottakat – csupán az általánosság szintjén maradó indokokat ad elő, felsorolva az általa az ügy érdemére kihatónak tekintett jogszabálysértéseket. A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben a Pp. 410. § (2) bekezdés a) – c) pontjaiban, és utóbbi ca) – cd) alpontjaiban foglaltaknak mindenben megfelelő indokolás előadása szükséges.

[18] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a felülvizsgálatot a Pp. 411. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően eljárva megtagadta.

[19] A felülvizsgálat megtagadására tekintettel a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt, a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemnek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (2a) bekezdés a) pontja alapján számított 2 % mértékű illetékét az állam viseli. A Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelölt pertárgyértéket annyiban pontosítja, hogy a felperes nem módosított tárgyi keresethalmazata egyrészről a két kölcsönszerződés érvénytelensége miatt a II. rendű alperes 9.814.013 forintba történő marasztalására, másrészt a felmondás jogellenessége megállapítására irányult, mely utóbbi az illeték megállapítás szempontjából meg nem határozható pertárgyértékű kereset, így a felülvizsgálati eljárásban 700.000 forint összeggel

veendő figyelembe [Itv. 39. § (3) bekezdés d) pont], így a fenti mértékű illeték alapjaként összesen 9.884.013 forintot kellett figyelembe venni.

[20] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. január 26.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró